Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

СССП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыкпыс ыйтан тахсар

№ 112 (5312) | 1979 сыл. Балаҕан ыйын 20 күнэ ЧЭППИЭР | Сыаната 2 харчы.

СССП райкомугар. Райсовет исполкомугар.

Хаачыстыбай уонна кэдьүүс пятилеткатын тэрдүс сылыгар общественнай суоһу аҥылыгэр 2300 тонна отту эҕэтүннүннэрбэккэ быдаан тиэрдиллибиппит, ыаллаан бөлүүрдэр бачыламмарын ойоон, социалистическай куоталаһыны күүскэ тэнитэн, отделение рабочайдарын дьулуурдаах үлэлэриэн баланан ыйын 17 күнүнэрэ турбуттарын 2418 тонна отту баланнан сыллаара былламмыттан 118 тоннанан аһарбыппыт туһунан рапортуубут.

Маҥтан хаалбыт күннэргэ тэтимнэ маҥтаппакка салгыы бөтоон, суоһуҥа дэлэй дорохчой аҥылыгы бэлэмнииргэ сорук туруорулунуубут.

Отделение управляющайа Д. СОБАКИН.
Сельсовет исполкомун председателэ, партийнай тэрилтэ секретара Н. КРИВОШАПКИН.

Соловьев отделениетын управляющайа Д. Собакиҥҥа. Сельсовет исполкомун председателэ, партийнай тэрилтэ секретара Н. Кривошапкиҥҥа

СССП райкома, райсовет исполкома суоһу ситиһиэн сайыннарыы туһугар бөҕөргөтүүнү—дэлэй дорохчой уонна сүмэһиннээх аҥылыктары бэлэмнээһиҥҥэ отделение рабочайдарын күүгэннээх үлэлэриэн сыллааҥы сорудахчытын баланан ыйын 17 күнүнэрэ турбуттан 118 тоннанан аһарбыккытыгар эҕэрдэлиллэр.

Кыстыкка ситиһиилээхтик киирбиэн тэрийиэхтэрин тэлэ, оттоохуҥ сылгыны ыытан, суоһуҥа дэлэй дорохчой аҥылыгы бэлэмнииргэ саҥа ситиһиилэри баҕарабыт.

СССП райкомун бастакы секретара И. ЛИСТИКОВ.
Райсовет исполкомун председателэ Р. БУРНАШЕВ.

СҮҺКЭН СУОЛТАЛААХ ХАМПААННЬА

Профсоюз олохтоох сүнкэн суолталаах хампаанньа—отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтар быйыл баланан ыйыттан саҕалаан сэтинньиэ тиийэн түмүктэнэхтэрэ. Бу улахан түмсүүлэри таҥа профсоюзтар оройуоннаалы уонна совхозтардааҕы конференциялара ыытыллыахтара. Иҥи үрдүк тэрээһини, дьиссиплиинэни, түмсүүлэах буолууну эрдэтэр.

Профсоюзнай тэрилтэлэр отчуоттуур кэмнэ ыытыллар үлэлэрин критическэйдик ырытыыга ордук баар итиҕэстэри туоратыыга ураты болдьоҥсуу үүрүөхтэхтэр. Карл Маркс аатынан совхоз рабочкома (председатель Л. А. Дьяконов) совхоһу тэрилтэ-хаһаайыстыба оттуҥан боҕорсуутуттан, профсоюз чилиэннэрин түмүүгэ элбэх оруттаах үлэни ыытар. Мугудай отделениетыгаалы профсоюз месткома (председатель А. В. Захаров) бастыҥ үлэлээх месткомунан буолла. Эрилик Эристиин аатынан совхоз Чаҥырдаалы, Хадаардаалы отделениелэрин месткомнара эмиэ балачча үлэни ыыталлар.

Отчуоттуур мунньахтары бары оттуҥан үчүгэй тэрээһиннээхтик, үрдүк таһымнаахтык ыытыы сорудах турар. Ааспыт сыллар практикалара көрдөрүүнэн сорох месткомнарга мунньахтар болдьоҥнуут кэмнэриэгэр ыытыллыбакка хоҥ-хоҥ ыытыллыаллаара. Промпозиициялаах эрдэтэн быыбаны, үчүгэй тэрээһини суох буолан иккі тогуа мунньахтаабыттара. Маннык быһыы хатыламмата иннэ.

Ааспыт сыллаары отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтарга социалистическай куоталаһыны тэрийии, түмүктэһии молтоҕуук ыытылларын туһунан критическэй этиилэр оҥоһуллубуттара. Профсоюз бинир сүрүн үлэтинэн буолар бу боппуруоска ураты болдьоҥо уурулларга эрдэиллэр. Хас биирдии рабочай сирэй эбэҥэтэлистибэлээх буолуута, ол туолуутун иҥин күүрэннэхтик үлэлиир усулуобуйаны хаачыллыахтаах. Иҥи үксүгэр кыаллыбат. Үгүс месткомнар куоталаһыны түмүктэрин кэмигэр таһаараан, хас биирдии үлэһиккэ тиэрдэн иҥэттэр. Ол түмүгэр үгүс эбэҥэтэлистибэлэр туолбакка хаалаллар.

Үлэ биригэдэтин толору кэдьүүстээхтик туһанын, бородуукпыт хаачыстыбатын иҥин эҥинэтиннэ, хонтуруол туруоруулар кордобуларын эҥинэттэхпит. Администрацияны ыытта туһэрсиллибит дуогабардары олохтоох кылаабынаа биллиэхтэрин да үлэ быталыныгар барар. Үлэ туһунан сокуоннары хаамтарабакка тутуһуу профсоюз месткомнарын, райкомнарын күннэрэ соруктарынан буолар.

Үлэһиттэр олохтор, үлэлиир усулуобуйаларын сылтыы туһаарыыга, кинилэр сыныйалаҥнарын кэдьүүстээхтик тэрийиигэ профсоюзтар оруоллара наадыйах. Бу оттуҥан оттоннан көрүү, хас биирдии үлэһит олохтоох-дьаһаҕын, үлэтин, сыныйалаҥ кэмин хайдах атаарарын уонна ол барыта оттуҥан кэдьүүстээх буолуутун ситиһиҥ суолталарын туһунан киэҥ кэнсатын ыытыллыахтаах.

Ханнык баарар профсоюзнай тэрилтэ үлэтэ кинилиин сэлэйар орган бэйэбэй дьоҕуурунан тутулуктаах. Оттон сэлэйар органнары, месткомнар председателлэрин быыбардааһынтан бөҕөргөтөөхтүк сыныйаллыахтар, кандидатуралары таба сүүнэрдэйиҥ ураты суолталаах.

Профсоюзнай отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтар ростовчаннар бачыламмаларынан дойду урдунан тардаммыт «Аттыбар бинир да хаалыылаҕа суох!» диэн девиэтэх хамсаһыныгар кыттан, хаачыстыба уонна кэдьүүс пятилеткатын тэрдүс сылын соруктарын ситиһиилээхтик толоруурга, В. И. Ленин тороҕоотун 110 сылын туолуутун көрсө үлэҕэ үрдүк производственнай көрдөрүүлэри ситиһиигэ сүрүн хайысханы биэриэх тустаахтар.

ВОРОНЕЖСКАЙ УОБАЛАС. Лискинскэй оройуон «Пыкис ыччаттара» сөҕүлгүлэр колхозтан орта оскуола выпускниктэриттэн механизатордар комсомольскай звеноларын тэриллиннэ.

Эдэр механизатордарга күүгүнү хорудуурга сорудах биэрдилэр. Кинилэр программаларын 140—150 бырыыынан толорттуулар.

СНИМОКЕА: совхоз директора В. Семченко звено чилиэннэрин кытары комсотэр.

В. Кожевников фотота. ССТА фотохрониката.

ХОДУҺАҒА, БАСТЫҢНАР БААҺЫНАҒА—ТЭТИМНЭРИН!

СҮӨҺҮГЭ КИМ ТӨҺӨ АҺЫЛЫГЫ БЭЛЭМНЭЭТЭ

(БАЛАҒАН ЫЙЫН 17 КҮНҮНЭЭҺИ ТУРУГУНАН)

Совхозтар, отделениелэр	Үлэһит аҥылыгэ	Эҕэтүннүннэрбэккэ (гектар)	Кэбиһиннэ (тонна)	Сылдьыбыт (тонна)	Сылгыларга (тонна)
Карл Маркс	**295**	**14483**	**8632**	**2439**	**278**
Одьулуун		3415	1841	400	278
Болугур		3890	3480	770	—
Мугудай		3582	1794	908	—
Бахсы		3596	1517	361	—
Субуруускай	**247**	**8360**	**5024**	**1350**	**103**
Хатылы		1910	1110	450	—
Болтого		2900	1496	600	103
Соловьев		3550	2418	300	—
Эрилик Эристиин	**527**	**12505**	**5534**	**1803**	**130**
Хонтого		2429	1358	330	130
Хадаар		3546	1358	613	—
Хайахсыт		3330	1470	510	—
Чаҥар		3200	1348	350	—
«Чурапчы»	**576**	**6612**	**3324**	**1022**	**—**
Сылаа		2330	1521	537	—
Арыылаах		2500	856	237	—
Кылэгки		1782	947	250	—
Оройуон үрдүнэн	**1445**	**41960**	**22514**	**6614**	**511**

(Охсуута күөх массаны хомуйуу киллэриллиннэ).

ТЫА ХАҺААЙЫСТЫБАТЫН УПРАВЛЕНИЕТА.

КӨСТӨРҮҮ КҮРДҮК, оройуон совхозтара, кинилэр отделениелэри кыһа диэн күрдэх күннэр турбуттарын үрдүнэн, ыччаттан тэнимнэн күүгэннэтэн күүстүүлэр. Ааспыт кэбиэлэрэ болдьоҥ үчүгэй тэрдэрэрэ Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдаабы, ким Субуруускай аатынан совхоз Соловьевтааҕы отделениелэрэ сиэрэлэр. Маннык кэмнэ механизаторлаах звеноларын үрдүк таһымнаахтык үлэлиэхтэрэ.

Оттон үгүс отделениелэрдэ оттоохуҥ тэтимэ олус бөтөөн. «Чурапчы» совхоз Арыылаахтааҕа, Кылэгкитэлэри отделениелэрэ бөҕөлөөн, кэрдэн үүгүүлэах дьаҕаа сиэрэлэрэ аччыгыйа сөҕүгүннэлэллэр. Эрилик Эристиин аатынан совхоз барыа отделениелэрэ сотоохуҥнаа эмиэ ыччаттан сылайан тахсыбыттылар. Хонтого кэрдэк бөҕөн отделениелэрэ дьиэ бачыгыттан биэрэ бөҕөрөөн 1358 тонна оттоннулар.

Гарл Маркс аатынан совхоз Мугудайдааҕы, Болугурдааҕы отделениелэриттэн ураты, сиилэстэхтэринэ быыбы сотоох болдьоҥнуулэрэ сыыйа сотоох болдьоҥнуулаах. Сотоох болдьоҥнуулаах совхозтар кыра-кыра ыччаттаах.

Быйыл совхозка Субуруускай аатынан совхоз Болтоҕоотоону отделениетэ үлэлэтэр АВМ перегного сиэрэ-суол ыраах бороҕуоскуйаны биэрдэ. Эриликтэр перегноттара дорооннаах үрдүк таһаарыылаахтык кыайан үлэлээбэтэ.

Оттоохуҥ сезонна бүтэрэ сылдьар ыччат хомуйах. Онон барыа отделениелэр суоҕа туриан биэрбэт гаргах курдэк күннэри хомуйуурдук туһаналлара, ходдьөҕө үлэлиир кэбиэ ахсаанын аччаныттара эрдэлэр. Сезон түмүктэнньэ—оттоохуҥ тэтимэ ыччаттан тэнимнэ!

БУ БААЛЛАР БАСТААН ҺЭР МЕХАНИЗИРОВАННАЙ ЗВЕНОЛАР

Балаҕан ыйын 17 күнүнэрэ турбуттан, бастаны колонкаҕа кэбиһиннэ (тонна), иккиэ звено бинир кинилэргэ тиэрилиннэ (тонна).

Карл Маркс аатынан совхозтан

Игнатьев И. Н. 740 123
Дорогунов П. И. 800 133

Субуруускай аатынан совхозтан

Брылтаев Т. П. 780 130
Николаев М. Д. 840 140

Чемпион үрдүк көрдөрүүтэ

Оройуон хас да тогуалаах чемпион отчута Субуруускай аатынан совхоз Болтоҕоотоону отделениетыгар Василий Петрович Седалищев II молодежнайынан үлэлиир звенота балаҕан ыйын 17 күнүнэрэ турбуттан 400-тэн чахса тонна отту кэбиэтэ. Итиннэ чулуу сочут звенота оройуон отчуттарын социалистическай куоталаһыныларын ситиһиилэрэ туоратыы күннүгэр таҕыста.

Седалищевтаах бөҕүлгэ сезонта 480 тонна отту соҕотуоннаҕалыыр мастер социалистическай эбэҥэтэлистибэлэрин толорааччылар 80-на тонна чаҕылы. Кинилэр биирдии кэбиэтиттэн тиэрэрэллэр 50-нуу тонна оттоннулар.

Бу күннэрэ чемпион отчут саамай звенота Таатта үрдүнэн үүнүүлэах ходуһалардааҕар иссэ эрдэтэ диэхтэх үлэлиллэр. Кинилэр сорудахтара—хаар түһүүр диэрэ хотуйаттан тахсыбакка!

Бөҕүнэ көрдөр.

Тэрээһиннээх үлэ түмүгэ

Эрилик Эристиин аатынан совхоз шэйтан комплексын 50 гектартан хортуоппуй оттом үүнүүтүн хомуйда.

Николай Николаевич Новгородов звенота отчуттан валовойдуан 3750 центнер хортуоппуйу ылла. Оттон 170 гектардан ыйыллыбыт сиэмэҕэ ыраах уураах.

Онон быйыл эрдэликтэр гектартан 75-тан центнер «сиэмэ» үүнүүтүн хомуйдулар.

Е. ЕГОРОВ.

ОБЩЕСТВЕННОСТЬ КҮҮҺҮН ТҮМЭН

Советтар түбүктэрэ

Быйылгы олгом үгүүгдэх сайын күөх биэнгэттэн сомсон хаалар туһунан бонпуруос совхоз рабочайдарын, сулуусналаахтарын уонна иэйилээх общественноһын араас мунньахтарыгар бэрт элбэхтик туруорулуубута. Тэриллэлэр коллективтэригэр, бинриилээн үлэһиттэргэ сирэй сорудахтар тиэрдиллибиттэрэ.

Сүөһү иитиитин сайыннарыы, кинаттан аһа-уолу ылыыны элбэтиннэрии торут усулуобуйатыгар бөҕө туруктаах аһылык базатын тэрийии буолар. Маныаха хас биирдии кийи кыттыыта уталыччылыбат нас буоларын рабочайдар, сулуусналаахтар дириҥник ойдоолуннэрэ, сүөһүгэ дэроххой уонна сүмэйиннэх аһылыктары бэлэмнэйиигэ улахан тоҕүүнэн буолда. Отделение оттоолуунга былаанын 150 тоннаран аһарарга үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэ ыытыан оройуонга ыытарыы таһаарбыта.

Бэлиэтэммит үрдүк кирбиилэри ылыыта үчүгэйдик бэлэмнээн, кэмигэр оҥоо киэриллибитэ. Нэйилээк общественноһа да киэҥник тардыллыбыта. Рабочайдар, сулуусналаахтар күүгэннэрэх үлэлэриэн биэрбит тылбытын толорбуннут туһунан оройуонтга бастакынан ыҥырдаабыттыт. Балаҕан ыйын 17 күнүнээҕи турутуттан 3480 тонна оту кэбиһэн, эбэһээтэлистибэбитин 480 тоннаҕа туоһардыбыт.

Сүөһүгэ дэроххой аһылыгы бэлэмнэйиигэ механизациялаах звенолартан П. И. Доротунов звеноута 800, сельсовет депутата Н. Н. Игнатьев звеноута 740 тонна оту оттоон, куоталаныы иннинэ күүгүгэр таҕыстылар.

Нэйилээк общественноһын күүһүнэн 427 тонна оту оттоохун, кырдьаҕастар күүстэриэнэн 10 сыарҕаны, 50 кыраабылы бэлэмнээн эбэһээтэлистибэҕэ ыҥырылыыгыт. Ити соруктар аһара толорулуннулар.

Бу күннэргэ 95 кийи моой оттоон 510 тонна оту туттарда. Нэйилээк олохтоохторо ангардас оттоохуннуран эрэ мунурдэммэтилэр. 770 тонна сиилэйи, 35 тонна сенаһы угууга тэриллибит курсгомнаах субуотуннуктарга активнайдык кыттыннылар. С. С. Сысолятин 45 тонна оту соҕотуопкалаан, тэгиэҕэйии бэлбэтэ. Үлэ ветераннара И. Е. Савин, А. А. Собакин, И. Ф. Савин уонтан тахсалыы тоннаны оттоотулар. Пенсионерлар советтарын председателэ М. Д. Неустроев 17 тонна оту кэбиһэн, бэйэтиэн кохоом буолла.

Общественность ангардас от үлэтигэр эрэ буолбакка, отделение, сельсовет бары ыытар үлэлэригэр эбэхтик кэмолоото.

Маҥтан күүһүн общественность күүһүнэн кэмсиэ үлэлэри ыытар быланнаахпыт.

М. ДИОДОРОВ,
Болугур сельсоветын исполкомун председателэ.

Альбина Захарова суругун дьүүллэһэбит

КҮНҮ ЭРЭ ЫЫТА САТААБАТ ТУҺУГАР

Ыччат иллэҥ кэмин туһалаахтык атаарыытын тэрийии туһунан ЫБКЛКС райкомун бюротун чилиэнэ Альбина Захарова суругун мин улаханнык сэҥээрэн аахтым.

Кырдьык даҕаны, сылгыналаҥы таба тэрийии уустук, улахан суолталаах, болҕомтоҕо эрэйиллэ эрэйэр б о т и п у р у о с. Мин, чуолаан, ороҕох күннэри туһалаахтык атаарыы туһунан бэйэм санаабын этиэхпин баҕарабын.

Оройуон иннинэ олохтоохторо үксүгүт надыгэҕэ биэс күн үлэлиибит. Субуотаҕа уонна баскыһыанньаҕа күнү-дьылы ыыта сатаатахчылар, таах күн кэдиҥҥэ суох ороччүлэр үгүстэр. Онон бу күннэри бинир кинитэн былаанньаан, дьон-сэрэ, ыччат кодьүүсэхтик сылгыналар гына тэрийиэхэ баара. Ол курдук, театрдар, библиотекалар, культуртар толору үүстэриллэр үлэлиилэрэ иннэ. Саҥа, дьон ордук көрөхсөн сылдьар кинокартиналарын аҥаан-миниэн ороҕох күннэргэ көрдөрө сатыахха, улахан дьоннорго сеанс ахсаанын эбэн биэриэххэ сөп.

Народнай театр үлэһиттэрэ ороҕох күннэргэ толору үлэлиилэрин ирдиэххэ. Маныаха даҕаҥа эттахха, сылгыны кэмиэ театрга тас таҥаһы устан, гардеробнайга туттаран киирэри олохтуохха наада. Оччоҕо ыччат бэрэдэктээхтик таҥнан-сиэнэн сылдьарга тардыллыах, театрга сылдьыы культурата даҕаны үрдүөх, сылгыналарга ордук табыгастаах быһыы-майгы үөскүөх эта.

Дьахталлар комитеттарын тэрийиитинэн билигин кыргыттарга ыыс уонна оруу куруһуоктара үлэлиилэр. Оттон уолаттарга... Мин саанаабар, мотоциклы, массыынаны ыытарга үөрэтэр, любительскэй шофер быраабын биэрэр аналлаах куруһуогу тэрийбэт үчүгэй кыаллыан сөп. Куруһуок занятиеларын ороҕох күннэргэ ыытар буоллахха, сылгыналаҥы даҕаны эбэх буолуоҕа.

Үчүгэйдик тэриллибит бычаардар, диспуттар хаалан барытыгар ыччат сэҥээрэтин ылаллар. Биһиэхэ ити бинир кэрүүгүн быһыытынан үлэһит коллективтар эйэр отчуоттарын биэчэрдэрэ ыытыллаталыы сылдьыбыттара. Ол куоталаһыы хабаанньахтык барар буоллаҕына, ыччат бэйэтин коллективын интэриэһигэр хайаан да ыалдьыах этэ дии саныыбын. Маныаха дьоҕус коллективтардаах тэриллэлэри иккилии гына холбоһуохха сөп. Оройуон кинигэр «Кыһыны аҕаарыы», «Дорообо, сайын», «Комус күүҥ» курдук быраабыынныктары тэрийтэлиэххэ тоҕо сатаммат? Иннинэ бырааһыыныктар Якутскай курдук улахан куораттары ыытта сыл ахсын атаарыылар угастэрэ үоскэтэ диэн Олорго элбэх кийи тардыылар, бэйэтин дьоҕурун көрдөрөр, дуоһуйа сыныйалар. Буолар дьаһаллар хайаан да эрдэттэн биллэриллэллэрэ, рекламаланаллара наада. Оттон биһиэхэ сорох интэриэһиннэй дьаһаллар ыытылыбыт сурахтара эрэ иннилэн хаалара суох буолбатах.

Биилэн турар, общественность, ордук эдэр ыччат кохтоохтук ыыттар, коҕулуур эрэ буоллаҕына иннинэ дьаһаллар диэн кэдьүүстэрэх буолуохтаахтар. Онон ороҕох күннэргэ күнү эрэ ыыта сатаабат, дьиҥнэах дуоһуйуну ылар кодьүүстэрэхтик сылгыналар туһугар оройуон салайар тэриллэлэриттэн саҕалаан хас биирдии маҥнайгы «чүөх комсомольскай, профсоюзнай тэриллэлэргэ хас биирдии кийиэхэ тийэ бука бары турунарбыт наада.

А. СЛЕПЦОВ,
полиграфист.

СЕЛЕКЦИОНЕР ЛАБОРАТОРИЯТА

МИНСКЭЙ. «Огонек», «Лотинский», «Темп» уонна «Белорусский ритий»... Хортуоппуйу итиэннэ оруурот астарыы түннэрин Белоруссиятаары научнай-чинчийэр институтуран селекцияламмыт хортуоппуй 11 суортара дойдуга кинигэ торбаннылар. Институт сүбэлэриэн үлэлээн, гектар ахсыттан ити суортар 250—300 центнер түмүүлэрин мэлдьи.

Институт бары чинчийиилэрин олохтоох киллэрии бириги дойдубутугар 70 мил. сом. сүмэлээх сылланыы экономическай кодьүүйү биэрэр.

Белоруссия учаастаалара ГДР хортуоппуйу үүнэрэччиларын кытары айымныылаахтык биирдэ үлэлээн ГДР селекцияламмыт кодьүүстэх хортуоппуйун ССРС-гэр, оттон бэйэлэрин колоноскиларын ГДР-гэр тиэнэллэр.

Белоруссиятаары НИИ элитнай хортуоппуйу үөскэтэр үлэлэри кинимнэр сылланан тэриллибит «Белсельхозтехника» производственнай хозяйствоҕа, отонноох массарга итиэннэ оруурот культуралларыгар анаммыт селекционнай кийи үлэлиир. Кийи Белоруссиятаа, Латвиятаа, Литвалаа уонна Эстониятаа ыытыллар, селекционнай үлэлэри суруйуур.

Сиэмэктэрэ: биллиилээх селекционер, БССР НА академиэтин, ВАСХНИЛ чилиэн-корреспондента, Социалистическай Үлэ Героя Петр Иванович Альсиик (уоһа); Плинка сабыылаах опытнай станцыятын.

В. Межевич фотота,
ССТА фотохрониката.

● Оскуола олоҕо

ТУҺАЛААХ СЫННЬАЛАН

Хадаар аҕыс кылаастаах оскуолатын бичыммыт оҕоон, Дарин орто оскуолата оҕолор сайынгы сынньалаҥнарын туһалаахтык атааралларын тэрийиигэ балачча үлэни ыытта.

Үөрэхэтчилэр сайын торообут совхозтарыгар сүөһү иитиитин курдук туталах салааҕа үтүө суобастаахтык үлэлээтилэр, ыччат сүөһүнү коруугэ-харайыыга сүрүн күүһүнэн буолуулар. Ол курдук, кырдьэ коруутугэр оҕус кылаас үөрэхэтчита Маша Дьячковская салаатыгын 6 оҕо, Лазина фермыгар—12, Мэлдьэхсиэгэ—2, Бэйомсоҕо—2, Бырыыта—2 оҕо ыаннаныыстыт эпиэттэах үлэтигэр дьулуурдаахтык үлэлээтилэр.

Тыа хаһаайыстыбатын хаһыык баҕарар салаатыгар оҕолор сүүнэ күүс буоллаллар. 50 гектар нэниэх оҕурот сиригэр Н.-Н. Новгородтан салаатыгын 36 оҕо хортуоппуй коруутугэр-харайыытыгар ахсаабат кыһаммыыларын уураа, гектар ахсыттан 75-тии центнер хортуоппуйу хомуйдулар. 4 оҕо М. Е. Захарова салаатыгын 6 километр уоттаах бүтэй туттулар.

Оскуола пришкольнай учаастагар В. С. Романова салаатыгын 10 оҕо оҕурот астарын, хортуоппуйу оҕурсуу үүнэрдилэр.

СГУ III курсун студента Екатерина Петровна Нестерова сезон устата оҕолорго эбэх көрдөхсөбиллээх иитэр-үөрэтэр дьаһаллары ыытан, 20 оҕо детскай площадкаҕа үөрэн-хотон сезону билбэккэ атаардылар. Чакырга аһыллыбыт пионерскай лаагырга 10 оҕо сыпыйанна.

Хозяйыр үлэтигэр улахан дьону ыытта 31 оҕо таһаарылаахтык үлэлэтиилэр. Үлэ уонна сынньалаҥ лаагырыгар 23 үөрэхэтчит С. Е. Федосеева салаатыгын үлэлээтилэр. Ол эрэрии кинилэр ылыннылар эбэһээтэлистибэлэрин ыраатыан толорботулар. Маныаха бинир суол боччумнаах итэҕэйиэн кинилэргэ настаныык суоҕа, - кэбиһэр тракторлар сотору-сотору алдьанан үлэ тэтимин бытаардылара буолаллар. Колин оттуттэр үлэ уонна сынньалаҥ лаагырдарын торийиигэ эрдэттэн бэлэмнээх үлэни ыытыахха.

12 оҕо сайын устата 7 тыһ. үчүгэй хаачыстыбалаах кирпичэни үөскэн совхозка туттардылар. Күһүнгү производственнай практикаларыгар 150 оҕо хортуоппуй хостоһуннуурга кохтоохтук үлэлээтилэр.

Билигин оҕолор сайынгы кордоох сынньалаҥнара бүтэн дьаныардаах үөрэхкэ кирдилэр. Баҕарыыбыт кинилэргэ үрдүк ситиһиилэри!

Г. КУЗЬМИН,
оскуола иитэр үлэҕэ завуча.

Тыа сирин аныгы иистүүтэ ●

КЫЛААБЫНАЙ «КИСТЭЛЭҢҢЭ»

Полоцкай оройуон Сильницкэй аатынан колхозун председателэ Евгений Иванович Кистач үлэтин күнэ, түгэх курдук, суруктары аҕыйаан түмүктэнэр. Кинилэргэ дойду бары уһуктарыттан суруйаллар, ол эрдэ кордоһүүлэрэ бинир колхозкутугар ылыллыр. Кэнники аҕыйах сылга маннык 120 дьиэ-дьаҥан кэбиэк кэлэр.

Оннооҕор коруутэ тутуллан да уратыгыйбат, оройуон кинилэрэ ыраах сытар хаһаайыстыба дьону тоҕо тардарый?

Оттон «кистэлэҥэ» эдьиэ судурту эбит: маннык кийи хуһугар ураты кыһанньыларын ууралар, кинини, бастатан туран, личность быһыытынан көрүллүөр, үлэһит быһыытынан ол кэнниттэн.

Колхозка үлэһиттэр барыа соптоох дьиэнэн-уотунан хаччыллыыбыттар, олор бинир ыалга аҥаан туруоллалар. Аттыгар уһаайба сирдэхх, капитальнай хаһаайыстыбаннай тутуулардаах. Барыа дьиэлэр таһынан, водопроводунан хаччыллыыбыттар. Ыал бастыа кэтэх ынах сүөһүлээх, оҕуруоттаах, садтаах. Ордор бородуукталарын государствоҕа атылыыллар.

Үгүстэрэ үлэ усулуобуйата тардар. Ол куорат үлэтин усулуобуйатыттан итиэннэ суох. Үлэ күнэ кытаанахтык нуормаламмыт, колхозтаахтар үксүлэрэ иккилии оробуоллаэхтэр, бары регулярнай уопускалаахтар. Фермаларга—толору механизация, сылыннаах усулуобуйа. Техниканы ороҥнуннэрэччиларга табыгастаах усулуобуйа тэриллибит, анаа бодоҥ да предприятиолар үлэһиттэрэ иэмэлэрэ сөп.

Ордук ыччат туһугар кыһаналлар. Кинилэри хаһаайыстыбаҕа олохсутарга дьаһаллар бүтүн системаларо олохтоох киллэриллэр. Ол оскуоланы саҥа бүтэрэччиларга, армияттан демобилизацияламмыттарга үлэлэтиллэр, сыбаайбалаах аччыларга комолор. Оҕор механизатордарга саҥа техника сыныарыллар. Уонна, биллэн турар, ким үөрэнэн баҕалаахтар комсомуол иэдэрэ эрдиэхтэрин сөп.

В. МАЛИШЕВСКАЯ, ССТА корр.

Витебскэй.

ДЕВИЗТЭРЭ: «АТТЫБАР ХААЛЫЫЛААҔА СУОХ!»

Промкомбинат коллективын күннээҕи олоҕуттан

Промышленнай комбинат оройуонтан бир саамай кырдьаҕас уонна бодоҥ тэриллэ. Бу коллективка уонча ыраах идэлэх 50-тан тахса киһи үлэлиир. Кинилэр оройуон нэһилиэнньэтин, совхозтарын, оскуолаларын дьиэ ис тэриллэриэн, мебелиэн, ыраах онохтарыгар хааччыйаллар. Маннык тутуу объектарыгар аанан улахан нормэйинан пилопродукция бэлэмнээн.

Коллектив сүүнүүлэн үс хаймыханан үлэлиир. Туох хаммык аппараат, маннык Якутскайтан тиллэн келэр матырыйааллартан уонна олохтоох сырьеттан тутуу деталларын, олох-дьаһах, культурнай табаардары, о. д. а. оногор мастерской баар. Аҥыйах сылтан ыла

ЗНАМЯЛААХ КОЛЛЕКТИВКА

комбинакка инстэнэр сыах аҥыллан үлэлиир. Итинэн таһыгар бэйэтин күүһүнэн соҕотуоҥкалаабыт маҥан хайыттарэр аанал бириигэдэлэх.

Ити бириигэдэлэр онус пятилетка тордүс сылын аҕыс ыйдаах сорудахтарын сүүнүүнэн толорон ыаллар. Комбинат аспыт ыйга 30 тыс. солк. суумалаах валовой бородууксуйаны оногор былаанын 101 бырыһыан, ол эбэтэр 400 солк. аҥара толорбут. Оттон бородууксуйаны батарыы 25,4 тыс. солк. толорулаан, сорудах 1,6 бырыһыан куоҥарыллыбыт. Маҥы бэлэмнээччилэр бириигэдэлэрэ атырдьах ыйыгар 116 кубометр пилопродукцияны бэлэмнээбиттэр. Ити былаанныах сорудахтан 16 бырыһыанынан ордук. Бу бириигэдэни коммунист Иван Иванович Сивцев сатабылаахтык салайар. Кинилэр балаҕан ыйыгар 100-чаҕа кубометр маҥан хайыттарар соруктаахтар. Билигин турутунан Сивцевтээх кварталлаах кирбиилэрин ыар толору ыахтаммыттар. Комбинат аспыт ыйга былаанныах маҥан тобо тыарбыт ыарын ыйаҕа ыаллэрбит.

Мастерскойга үлэ сиэнэнан тэриллэр. Маннык матырыйаалынан кэмнэр хааччыллан ыаллар буоланнар, үлэ-хамнас атахтаммат эбит. Столлардар сыл саҥаланыаҕыттан ыйдаах кирбиилэрин сүүнүүн ыаллар. Кинилэр атырдьах ыйыгар 8,6 тыс. солк. суумалаах тутуу деталын бэлэмнээн сорудахтарын 70 бырыһыанынан куоҥарбыттар. Ый устата 25,3 тыс. солк. суумалаах олох-дьаһах, культурнай табаардар оногуулаабыттар. Ити былаантан 24 бырыһыанынан үрдүк. Дьиэ тэриллэрин оногуу сорудаҕа эмиэ балаҥча ыраатыннан аҥарыллыбыт. Аҥардас аспыт ыйга 400 устуука ыаарчылар, кабинет остуоллара, ыскамыйкалар, олопнестор, о. д. а. оногуллан оройуон оскуолаларыгар бэриллибиттэр. Итиннэ комбинат аҕалор саҥа үрэх дьиэлэн тэрааһинээхтик кореолхоруулар улахан кэмэнэ оногорбут. Итиннэ таһыгар бу уһанар сыахха аспыт ыйга эбэх үлэ дьиэ тэриллэрин эгоруугэ ыытыллыбыт. Быйыл промкомбинаттар оногорбут ыскаантара, олопосторо, куукуна тэриллэрэ, о. д. а. нэһилиэнньэҕэ балаҥча хамаҕатык атыыга барбыттар. Ол да иһин бородууксуйаны батарыы сорудаҕа аҥара толоруллубут.

Бу сыахха уонунан бойдоҕорин мыйдыр идэлэрин эгиллэ суох баһылаабыт рабочайдар үлэлиилэр. Кинилэртэн үксүлэрэ былаанныах сорудахтарын 110-нуу, 120-ччэ бырыһыан куоҥарбыттар.

Билигин комбинат инстэнэр сыаҕын опыттаах үлэһит Нюрбина Максимовна Евграфова салайар. Кини бэйэтин коллективын туһунан бу курдук кэпсээтэ: «Бу соторуттаабыта биһиэхэ Чурапчыттааҕы интернат-оскуоланы бүтэрбит алта кыыс баҕа оттуларынан үлэ-

ИННИКИ КИРБИИГЭ

Биһиги маҥнаатыс сүһүөх партийнай тэриллэбит учуонка турар тоҕус коммунистаах. Кинилэртан производствоҕа быһаччы кыттааччылар онус пятилетка аҕыс сыллардаах, быйыллаҥы даҕаны сорудахтарын эриэ-дэхсиитик толорон, үлэ-хамнас иннинэ иннинэ кэлэллэр.

Тутуу маҥан соҕотуоҥкалаачылар бириигэдэлэрин бириигэдьиэрэ коммунист Иван Иванович Сивцев туһунан кэпсиэхпин баҕарабын. Бу эдэр киһи комбинат хаммык да уустук, албах түбүгү, сыраны эрдэҥэр учаастагар анаммытын иһин бэйэтин туспаах сорудаҕын куруутун эгиллэ суох толорор. Билигин кини салайар коллективка сыл үс кварталлаах сорудаҕын аҥара толорон иһэр. Маннык үлэлиир коммунист Гурий Гуреевич Миннастырев — бир туспаах үлэһиит. Кини бэйэтин тус сорудаҕын ыраатыннан куоҥаран ыччакка үтүө олобуру көрдөрөр.

Уһанар сыахха комбинат бир кырдьаҕас столлара Василий Васильевич Дмитриев 1970 сыл аҕыс ыйдаах сорудаҕын 120 бырыһыанынан толорон социалистическай куоталаһыны ыыннан куоҥутэр иһэр.

Хаппа баҕарар курдук, биһиэхэ эмиэ ыччат — тоҕуу күүс. Сыл ахсын орто оскуола кэнниттэн уоллаттар уонна кыргыттар баҕа оттуларынан бойдоҕорин үлэлии кэлэллэр. Билигин комбинакка 30 чилэннээх бодоҥ комсомольскай тэриллэ баар. Кини үлэтин-хамнаһын сүрүннээһиннэ, ыччаттар ортолорутар политико-ойдоотор үлэлэн тэриллэ партийнай тэриллэ коммунистара кыраата суох комсону оноголлор.

Ол да иһин аспыт политическай үөрэх дьыллаҕар биһиги комсомолецтарбыттар политическай үөрэх курдьуоҥа үлэлии балаҥча тэрааһинээхтик тумуктаабыта. Президиумнаах Анна Тарская үтүө суобастаахтык үлэлээбэтэ. Оттон комсомолецтар ортолорутар политическай билиини ураатин оскуолатыгар сыл устата 13 занятие ыытыллыбыта. Быйылгы үөрэх дьылын биһиги коллективпыт эмиэ тэрааһинээхтик кореорго соруктаһар.

Комсомол кэмэ комбинакка көрдөрөн агитацияны оногуурга балаҥча үлэлээн эрэбит. Быйыл барыта 1500 суумалаах пионолары, ыраах оногуктары бэлэмнээтибит.

Маннык даҕаатан эттэхха, биһиги коллективпыттыгар үлэһиттэр социалистическай куоталаһыллара балаҥча тэрааһинээхтик ыытыллар. Куоталаһыы түмүктэрэ ый ахсын утумнаахтык уонна бириэмэтигэр таһаарыллаллар. Кыайыылаахтарга хаһыаттан бириэмийэлэр туттарыллаллар. Аспыт ый түмүгүнэн Н. М. Евграфова салайаачылаах инстэнньэгэр бириигэдэлэрэ бастаан иһэр. Иккиэннэн даҕаны куоталаһыы иккиэн үөрүүнү оссо күүрүлэргэ соруктаабыт.

А. ЛИСТИКОВ,
партийнай тэриллэ секретарэ.

Фотоочерк

СЫАХТАРГА КИИРДЭХХЭ

Күбүннү чэмэлиэй нуи рота комбинат мастерскойун. Киилдиспит кизи тупуктэрин пылыата ойоннуур. Пилрдьа кирдэхлэ, нуурдар камераттан тахсыбыттыгар бэс сыта дьыгыйар, электромотордор, ахыас массыыналар тыастара үлэ дьоҥун дьылыуруйдарын туһунан мэрэй буолан ыыкрэйдэр.

Уһанар сыах. Эн ат-ыаспыт мебелин бэлэм ыаллаҕыҥ, кийиилдиэс, кэрэ көстүүлэх буоллаҕына, онно бу провинциялар (ыаллаҕыны хаҥас сиэмэх, ураатын) Елизавета Филиппова, Мариинна Тарабукина уонна кинилэр наставниктара Татьяна Ивановна Оргоюкова ыыллаттара эмиэ баар.

Биирдэ үлэлиир дьоннорбор, ордук ыччаттарга сублээх, комолос—рабочайдар совхоннара онтук. Комсомолец Иван Лебедевкэ еттэлэр Константин Дмитриевич Осипов (уоҕэ, хаҥастан) суох баарэр.

Оттон бу ааллараллыы уоҕа сиилэннэ көрдөр кыргыттарыс бийиэ сиэнэ диэрэ ыстуолы ыаартыылар олорор, түрэх мэҥнэлэх дьон этилэр. Былаанын кинилэр инстэнэр остуолга эрэлэхтик ааттаахтар, баралыбат сорудахтарын дьиэ кэмнэрин толороллор.

Итиннэ, комбинат сыахтарыгар бүгүн ыстахаммат ноо, ужесталаах.

П. Окошешников фотолара.

Саҥа филиалга—саргылаах үлэни!

Физкультура уонна спорт сайдыытыгар биһиги партеябыт уонна правительствобыт улахан кыһалҕаларын ууралар. Сыыһаны ааҕыа, саҥа спортивнай оскуолалар уонна кылаастар эдэр ыччат эт-хаан оттуйан сайдыытыгар утумнаах научнай торуттээх комму оҥоруу ааннарын таларчы аҕаллар.

Былыргы үөрэх дьыалыгар Кытаанах орто оскуолатын базатыгар республиканскай спортивнай оскуола хайыһарга филиала аҥыллар буолла. Филиал тренерэ Саха АССР үтүөлээх тренера, маастарга кандидат, хайыһар спордун энтузиаста Иван Николаевич Попов аланна.

Былыргы үөрэх дьыалыгар алтыс кылаастан саҕалаан атын оскуолалартан дьоҕурдаах оҕолору ыытыыларга быһаардыбыт.

И. Н. Попов—үгүс үрдүк кылаастаах спортсменнары иннинэ опыттаах тренер, Киин эрчиллиэ оҕолоро, кытаанахтар, ойуоҕунга уон төгүл бастаан туралар. Олор ортолоруттан үүнэн тахсыбыттара республика уон төгүлэлээх чемпиона, сахалартан бастакынан «Праздник Севера» диэн Мурманскайга ыытыллыбыт **норуоттар** икки ардыларыгаҕы күрэхтэһиҥ кыттыылаах Василий Бараннков, республика чемпионнара Николай Захаров, Михаил Владимиров, Иван Коркин уо. д. а.

Биһиги филиалбыт соругунан үрдүк разрядтаах спортсменнары иитэн таһаарыы буолар. Үөрэнээччи алтыс кылаастан саҕалаан, бөс сыл утумнаахтык дьарыктаныаҥына, ойуоҕун уонна республика сүүнэрдэммит хамаандаларыгар киириэ, бэйэтин мастерстводун оскуо сайыннарыан сөп.

Итиэнэ сибээстээн ойуоҕун оскуолаларын хайыһар спордун собулүүр үөрэнээччилэриттэн биһиги маннык усулуобуйалары туруорабыт. Ким үөрэнэн бүтүүлээх оскуола администрацыятын, тренер И. Н. Попову кытта көрсөн, сурутуран, телефонунан сибээстэһэн эбитэр бэйэҥит оскуолаҥыт физруктарын уонна администрацыятын кытта сүбэлэһэн, балаҕан ыйын иннинэ ыытыллыаҕын кэлэргитиэр ыгыробыт. Атын оскуолаттан кэлэн үөрэнэр оҕолор интернатынан хаачыллаллар, күрэхтэһиҥнэ бэйэлэрин үөрэммит оскуолаларын чэбин комускуулаар. Үөрэхтээ киириэн баҕалаахтар алтыс кылаастан саҕалаан онуска диэри ыыһыттан-уолуттан тулуга суох ыыллыаллар.

Күндү төрөппүттэр уонна оскуолалар администрацилара, бэйэҥит оҕолоргутун саҥа аҥыллыбыт хайыһар спордун филиалыгар ыытан, кинилэр үрдүк разрядтаах спортсменнар буолан тахсалларыгар комолоһуҥ.

Баҕарыаҕыҥ саҥа филиалга—саргылаах үлэни!

Н. КОРКИН,
Кытаанах орто оскуолатын учуутала.

САХА ТЫЛЫН УЧУУТАЛА

Саха республикатын учуутallarын билиитин үрдэтэр институт актоваай саалаларыгар лекция аҕа кириэбин. Саала кэннитэр аҕамсыйан эрэр билэр учуутallar үөрэх мичээрдин оторор, корбүттүм, Чурапчы оҕо спортивнай интернат-оскуолатын учуутала Семен Ильич Жирков эбит. Киһи дэҥ-дэҥ туох эрэ суруйан будьуктаһар. Сыыһаллыгы көрсөн кэпсэтэбин. Киин саха тылын уонна литературатын үөрэтэр эбит. Семен Ильич—бэйэтин предметин дириҥник үөрэтэн билбит, үрдүк культуралаах, дьоҕуннаах учуутал.

Киһиэхэ сэҥээрдэрэ, кэрэхсэтэрэ баар, С. И. Жирков бэйэтин билиититтэн астыммакка, оруутун литератураны аҕа, билиитин-көрүүтүн дириҥэтэ, педагогическай мастерстводун байыта сылдьар идэлээх. Кыратын дааныы мунаар даҕыны справочниктары, энциклопедиялары хаһан, хайаан даҕаны бибботуоҕун биллэ ыраахтар дьыалдаах. Киин сорох боппуруостары уустуурдук сиэтэччы: арай итэ боппуруос бу курдук ойдэнэн, оччоҕо туох диэн биһиэрэбит диэн бэйэтэ бэйэтиттэр эмиэ проблема туруорунан, эпиҥнэн будаарга үлэлэһэ, хаһыа сылдьар буолаччы. Ол мин саныыбар, үөрэхэччэ, ыытааччыга үчүгэй хаачыстыыба. Сорох кырдьас дьон пенсиҥа тахсар саастара чугаһаатаҕына олох туох да аахпат, туох да интэриэһиргэбэт буолаччалар. Суох, Семен Ильич оннук киһи буоҕабатах.

Учуутал, интэччи быыыытынан, кэтэн жордохо, киин эмиэ туспалаах. Үөрэтэриэр туспа методиналаах: үөрэнээччилэр тус бэйэлэриттэн үлэлээн билиини ылыыларын сатаан тэрийэр: оҕолор үөрэтэр программаларын хоонун саалаатыгар марыгдаталларын, ол сүрүн торуттэ туохха сытарын билэн үөрэтэр, сурутуннан үлэлэ улахан болҕомтону уурар. Литературнай айымныылары ырытыыта эмиэ бэйэтэ туспа суоллаах-ниитээх. Оҕолор айымныыга критическэйдик сыһыаннаһаллаарын сөптөөх. Үөрэнээччилэр билиилэрин чэпчэҥ сыаналыыр. Ол иһин оҕолор кинини улаханнык ытыктыыллар.

С. И. Жирков сиэтэ уонна уон кылаастаах оскуолалар директордарыйан, оройуоннаҕы үөрэх салаатын сэбиэдиссэйинэн үлэлэһэтэ. Онон үөрэх систематын үчүгэйдик билэр, айымныыбахтык үлэлиир. Сорох тор кэнсии ирдэбилэ кыра диэччилэр. Бу сыыһа, туох ойдөбүл. Салайаччы ыытыытын-хаһыытын, күргүйдүн эрэ аҕыс турар үлэһиттэртэн ирдээх туоллаах буолбатах. Салайаччы суобаһа ыраах, үлэҕэ эпиэтэҥэхтик сыһыаннаһыыта, аҥаардатыйа—бу саамай күүстээх холобур даҕаны, ирдэбил даҕаны буолуохтаах. С. И. Жирков салайаччы быыыытынай итиннин киһи эбэт.

Өскө учуутал үйэнэн ирдэнэр пропагандистыыр буоллаҕына кэнилэр ахсаанларыгар Семен Ильич бастакы уччарат киирэр. Киин—дириҥ билиилээх, үчүгэй методиналаах дьоҕур пропагандист, лектор. Бу идэлэрэ хас да Бочуотунай грамоталардаах.

Семен Ильичи кыра суоллаах общественнай үлэлээн ноолуйбуттар. Киин билиини Саха АССР үөрэҕэ министерствотын общественнай инспектора. Оскуолаҕа сырыыттарына итэҕэйэ эйэлэспит, улахан ыардьыгастаах инспектор. Биһиги С. И. Жирков РСФСР норуотун үөрэҕэ-иитиэ туйгуна аҥаастаах. Чурапчыгаҕы оҕо спортивнай оскуолатыгар дуобакка штатнай тренер. Бэйэтэ дуобакка СССР спордун маастарыгар кандидат. Киин эрчиллиэ үөрэнэр оҕолоро тыа сарын дуобакка чемпионнара Иван Новгородов уонна Ольга Чепалова, забах разрядтаах дуобатчыттар.

Кырдьаҕас коммунист учуутал С. И. Жирков үс үчүгэйэн оҕолоох: уола—историк, биир кыыһа—врач, биирэ—фельдшер. Онон аҕа быыыытынан оҕо интэриэтэр кинилэри эмиэ булбаккын. Киин тус бэйэтигэр балайда баай библиотекалаах. Ол кинигэлэр аҕалара, эйэлэрэ, оҕолоро да духовнай сайдыыларыгар улахан сабыдыалаахтар.

Биирдэн хомойобун: маннык тыыһа-ууһа суох үлэлиир, үлэнэн эрэ дуоһуйан оторор сэмэй үлэһиттэр үлэлэрин пе пистэлэгин, сүрүн хаймсхатын, ыымаларын үөрэтии, тарҕатыы олус сэдэхтик ыытыллар. Үчүс үчүгэй үлэлээхтэр умнуурга хаалаллар.

В. АФАНАСЬЕВ,
СГУ профессора.

СОВЕТСКАЙ ДОЙДУ ОҔОЛОРУГАР

„Мин эйиэхэ ийэ буолуом"

Красноармейскай уулусса 38 нүөмэрдээх дьиэтин Костромскай уобаласка баар Сусанино бөҕүөлэккэ билбэт киһи суох. Киин сиэдэрэй мунньуктардаах даҕаны, боруогунан баай даҕаны буолбатах, атыыыкан балаҥ: маннык эйэҕэс сурохтаах дьон олороллор.

Елизавета Александровна Соловьева олоҕо чэпчэкитэ суохтук саҕаламмыта. Кыра сылдьан аҕатыттан маннытта, оттон ийэтэ олбута. Кыннын ыллыы хаалбыт эдьиийэ сотору буолан баран бэйэтэ дьон көрүүтүгэр-истиитигэр ыаҕыйар ыйбыллыт буолбута. Ол тыыран баран дьон-сэргэ кинилэри эрэйтэ хаалларбатахтара, оройуон кинигэр олорор дьиэ булан биэрбиттэрэ, Лизаны балыыһаҕа санитарканан ылбыттара. Истиэн, бэрт сүрэхтээх Лиза эмчиттэр уонна ордук ыарыһахтар истиэ ытыктабыллаахтарын ылбыта. Киин ыарыһахтары тоҕоостуут оҕоторун курдук буоҕайдиэрэ.

Биирдэ кэлэн биир оҕолоҕун буорту өгөстүммүт дьахтар ийэ буолар бырааһын быспыттарын, оттон ыыстаанын оҕо дьиэтигэр биэрбиттэрин туһунан истибитэ. Лиза ол оҕону кыыс гынарга быһаарымыта. Дьэ уонна балыстыы Соловьевалар дьиэлэриттэр Люба хаймы-үйэ бу бөҕүе сылын олорор. Киин ийэ иитии таптала диэни маннык эрэ биллэ. Былырыын сайын киниэхэ саҥа баыс—Герда баар буолбута: Елизавета Александровна оҕо дьиэтиттэн оссо биир кыыһы иитэ ылбыта.

Оттон адъас саҥардыыта Люба Лена диэн биирэ тороппут эдьиийдээҕэ, кини дьиэтигэ олорон тордус кылааска үөрэнэрэ чуолкайдаммыта. Елизавета Александровна кинилэри тиийбитэ. Билсибита, таптаабыта, көҥнэлэрин туттарбыта. Оттон дьиэлэрэ турар мэйиитэ:

— Мин эйиэхэ ийэ буолуохпун баҕарабын дуо?

— Олус баҕарабын!

...Сусанинолаах Соловьевтэр иилээх кэриэнэрэ ыларыгар. Кинилэр кыргыттара, биллэн турар, үүнүүлэрэ.

В. ПАШИН, ССТА корр.
Сусанино бөх. Костромскай уобалас.

ҮӨРЭНЭЭЧЧИЛЭР БАСТАКЫ БИРИГЭЭДЭЛЭРИТТЭН...

Ставропольскай кыраай Григорополисскай орто оскуолатын үөрэнээччилэрин производственнай бригэдэлэрин үлэтэ-хамнаҕа үгүс оскуолалар коллективтарын үлэлэрин сүрүннүүр моделларын курдук буолла. Маннык бригэдэлэр истэриэхтэрин Ставропольскай колхозтарыгар уонна совхозтарыгар кадр уустук проблематын быһаарыыны биллэрдиҥ чэпчэтэ.

Григорополисскай станицаҕа тыа хаһаайыстыбатын маассабай идэлэрин баһылыыр иһин үөрэнээччилэр Бүтүн Союзтаабы патриотическай хамсаһыннарын саҕаланыытынан буолбут оҕолор бастакы «Тимирязевкаларын» тэриллиэҕиттэн үйэ чэпчэкэ кэм аста. Биилигин кыраайга итинник коллективтар 354-тэр, кинилэр биир бириэмэҕэ 70 тыыһынча оҕону үлэҕэ быһаралар-хатараллар.

Юбилей чэбиҥэр РСФСР Үөрэҕин министерствата Григорополисскай орто оскуола үөрэнээччилэрин бригэдэтигэр маадыы сүүтэр бастакы нүөмэри иилэрдэ. Киин—Ленинскай комсомол бириэмийэтин лауреата. Олохтоох «Россия» колхоз хас иккис механизатора—бу бригэдэ питиллээччита.

— Биһиэхэ үрдүкү кылаастар барыы үөрэнээччилэрэ, бырааһыла курдук, киэҥ профиллаах трактористтар-машинистар дастабырааныыларын ылар бырааһка экзамены сиэтиһиллээхтик туттараллар,—диэн кэпсиир бригэдэ наставника, биология учуутала Т. С. Данилов.—Оскуоланы бүтэрээччилэр хонууга почвалыы оҥорор, ыһар, хомуйар агрегаттарын сатаан үлэлэтэллэр, агротехника ыымаларын үчүгэйдик билэллэр.

Григорополисскайга үөрэнээччилэр чиҥ билиини ылалларыгар, ону практикаҕа бэрэбиэркэлэн көрөллөрүгэр наадалаах барыта баар. Колхоз үөрэнээччилэр бригэдэлэрин бөс биллиитигэр анал массыыналардаах, агрохимическай лабораториялаах, киһи кутасүрэ тохтуур сыыныанар дьиэлэрдээх, хонуутаҕы тоҕуоруһар площадкалаах биэрбитэ. «Россия» бурдугу үүнээрээччилэрэ суховей маадыы үрэр истэриэтигэр ордук кэскилээх ыаһыгы уонна саалаы культуралары чуолкайдыыр дьоҕуннаах сорудаҕы суктэрбиттэрэ. Үйэ чэпчэкэ устатыгар үрдүкү кылаастар үөрэнээччилэрэ опытнай делянкаларга бэрэбиэркэлээбит сэлиэһиннэйдэрин, дьэҥинэччэрин, кукурузаларын ыыыта туттан, хаһаайыстыба 10 мол. көрдөс солк. барыһы ылла. Эдэр опыт оҥорооччулар подсолнечник саҥа гибридин уоскэпиттэрэ, ол государственнай бэрэбиэркэҕэ ыытыллыа.

«Россияҕа» баар курдук тоҕуоруһар площадкалар ахсааннара Ставропольскайа биилигин 250-тан таҥыста. Колхозтар уонна совхозтар оҕолоро 47 тыс. гектар ыһыы сирин, иккис тыыһынчаттан тахса трактордары уонна комбайннары биэрдилэр, аҥыйаҕа суох суоҕу питиллиэр үөрэнэр фермалары, суоҕу аҥылыыр балаҥнаҥнар механизированнай сыахтары тэрийдилэр. Бригэдэлэргэ наставникторынан үс тыыһынча кэриҥэ тыа хаһаайыстыбатын специалистара, производство бастыҥнаара, ученайдар, квалификациялаах педагогтар үлэлиллэр. Үөрэнээччилэр сигэрдэс былырыын 16,5 мол. солк. суумалаах бородуукпуйаны оҥорон хаһаарбыттара. Кыраай оҕолорун «Тимирязевкалара» оссо биир дьоҕуннаах салааны—кролик иитиитин шефтэстилэр. Кинилэр коллективнай абонэлистибэлэрэ—сэлэн устатыгар 3,5 мол. кролик оҕолорун улаатыннарыы.

Ставропольскай үөрэнээччилэрин бригэдэлэрэ хонуулар уонна фермалар комсомолскай маастардарын иитэр кыһалара эрэ буолбатахтар. Дьоҕун суоллаах сорудахтары толорон туран, оҕолор айымныахтаах ойго-сайаҕа, атыыттары көмөлөһүннэрбэккэ эрэ үлэлиирэ үөрэнэллэр.

Н. СТЯЖИН, ССТА корр.
Григорополисскай ст. Ставропольскай кыраай.

Редакторы солбуйаччы С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ.

«САҺА ОЛОХ» хаһыат редакцията УАЗ 469 автомашинаҕа шоферга наадыйар. Үлэлээн баҕалаахтар үлэ чаһыгар кэлэн кэпсэтэргитигэр.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар — 21-495, уолсай—21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 усл. печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3051.

№ ЗАКАЗА 112